

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у січні-березні 2026 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

**Загальні питання
В Україні**

29–30 березня у Львові відбулася міжнародна конференція «Співпраця заради стійкості», організована Міністерством культури України. Участь у ній взяли 40 іноземних делегацій, зокрема 10 міністрів культури європейських країн, представники ЮНЕСКО та інші партнери. За підсумками заходу оголошено нові пакети підтримки української культури на суму близько 100 млн грн. Зокрема Нідерланди надають Україні 1 млн євро, Велика Британія виділяє 250 тис. фунтів стерлінгів, Люксембург спрямовує 350 тис. євро, ЄС надасть додаткові 250 тис. євро у межах ініціативи «Team Europe for Cultural Heritage in Ukraine», а ЮНЕСКО – 60 тис. доларів на захист культурної спадщини. Також у межах конференції під час зустрічі віцепрем'єр-міністра з гуманітарної політики – міністра культури України Т. Бережної з міністром культури Іспанії Ернесто Уртасуном відбулося підписання меморандуму про співпрацю та партнерство, спрямовані на підтримку та розвиток культурно-мистецького сектору. Серед результатів конференції і розширення Альянсу культурної стійкості, до якого долучилися і нові учасники: Люксембург, Португалія, Фландрія, Австрія, а також Фонд «Східна Європа».

15 січня Верховна Рада України ухвалила за основу та в цілому проект Закону про ратифікацію Грантової угоди між Урядом України та Урядом Італійської Республіки щодо програми «Відновлення та збереження культурної спадщини Одеського регіону». Згідно з домовленостями, уряд Італії надасть Україні 32,5 млн євро безповоротної допомоги на реалізацію програми.

Японія надає додаткові 3,8 млн доларів США на підтримку діяльності ЮНЕСКО в Україні у сферах культурної спадщини, освіти та доступу до інформації. Церемонія підписання відповідної угоди відбулася в Офісі ЮНЕСКО 10 лютого за участі представників урядових структур, міжнародних організацій та дипломатичного корпусу. З цим новим фінансовим внеском загальний обсяг підтримки від Японії становитиме 29,1 млн доларів США, що складає майже 40 % усього фінансування, мобілізованого ЮНЕСКО для України.

Віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики – міністр культури України Т. Бережна, заступник міністра Іван Вербицький та заступниця міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації Анастасія Бондар долучилися до зустрічі, яка відбулася у Кабінеті Міністрів України із представниками Банку розвитку Ради Європи на чолі з Директором Департаменту кредитування та соціального розвитку Банку Крістіаном Табакару. Важливим напрямом діалогу стала й культура. Т. Бережна наголосила, що вона є ключовим елементом національної стійкості та безпеки, а також потребує посиленої міжнародної підтримки, зокрема для збереження культурної спадщини та відновлення інфраструктури.

Темою онлайн-зустрічі віцепрем'єр-міністра з гуманітарної політики України – міністра культури України Тетяни Бережної із міністром культури Італійської Республіки Алессандро Джулі стала двостороння співпраця у сфері культури та міжнародні кроки, спрямовані на запобігання будь-якій формі участі росії у Венеційській бієнале з порушенням санкційного режиму ЄС.

Заступниця міністра культури з питань європейської інтеграції Наталія Мовшович зустрілась із делегацією Секретаріату Ради Європи на чолі із заступником директора Директорату з політичних питань та зовнішніх відносин Крістіаном Урсе. Візит делегації Ради Європи мав на меті збір актуальних даних і свідчень для фіксації порушень прав людини та аналізу їхньої динаміки, які ляжуть в основу щорічної доповіді Ради Європи.

Команда Департаменту культурної спадщини Міністерства культури України представила латвійським партнерам український досвід збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану. Заступник міністра культури України Іван Вербицький провів зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Латвійської Республіки в Україні Андреем Пілдеговічсом, головою Національної ради з питань культурної спадщини Латвійської Республіки Інарою Була та іншими представниками латвійської сторони.

У Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» польсько-українська урядова делегація вшанувала пам'ять жертв Катинського розстрілу. У церемонії взяли участь заступник міністра культури Іван Вербицький, Голова УНП Олександр Алфьоров, голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Віктор Єленський, Посол з особливих доручень МЗС Марко Шевченко, голова Управління у справах ветеранів війни та жертв репресій Республіки Польща Лех Парелл, заступник державного секретаря Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща Марек Кравчик, тимчасово повірений у справах Польщі в Україні Пьотр Лукасевич. До церемонії також долучилися представники органів державної влади України, духовенства, польської громади в Україні, дипломатичного корпусу, громадських об'єднань.

З 23 по 27 березня в селі Угли Сарненської міської громади Рівненської області тривали пошукові роботи на місці поховання мешканців села – поляків та українців, які трагічно загинули під час Другої світової війни. Міністерство культури України у 2025 році надало дозвіл на проведення цих робіт КП Львівської обласної ради «Доля». Експедицію було організовано у партнерстві з По-

морським медичним університетом (Республіка Польща). Втім, жодних масових поховань науковці не виявили.

За кордоном

Делегація Міністерства культури України на чолі з віцепрем'єр-міністром з гуманітарної політики – міністром культури України Тетяною Бережною взяла участь в офіційному відкритті Зустрічі високого рівня з питань культурної спадщини та архітектури України в Парижі. Захід відбувся 27 січня в межах Сезону України у Франції «Voyage en Ukraine» та об'єднав представників урядів Франції та України, Європейського Союзу, міжнародних організацій і провідних експертів у сфері охорони культурної спадщини та архітектури. Під час заходу Т. Бережна представила Український фонд культурної спадщини. У межах Зустрічі також відбулися дві панельні дискусії: «Захист культурної спадщини в умовах війни – пріоритети та надзвичайні заходи» та «Відновлення та пересмислення: культурна спадщина в центрі відновлення України».

У Лондоні відбулося інавгураційне засідання Українсько-британської комісії з питань культури відповідно до положень Угоди та Декларації про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії, підписаних у 2025 році. Від української сторони у засіданні взяли участь заступниця міністра культури України з питань європейської інтеграції Наталія Мовшович, заступниця міністра культури України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Анастасія Бондар, директор Українського інституту Володимир Шейко та представники українського сектору культури. У форматі відеозв'язку до присутніх звернулася віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики України – міністр культури України Тетяна Бережна. Своєю чергою міністр медіа, туризму та креативних індустрій Великої Британії Іан Мюррей у своєму виступі оголосив, що Велика Британія виділяє додаткові 800 000 фунтів стерлінгів на підтримку української культури.

У Брюсселі (Бельгія) в Європейському парламенті відбулася дискусія «Культура як національна безпека», присвячена ролі культури під час війни та участі України у 61-й Венеційській бієнале. У межах події біля входу Європарламенту також було представлено скульптуру «Оригамі Олень» Жанни Кадирової – центральну роботу Українського павільйону «Гарантії безпеки» на 61-й Венеційській бієнале. До дискусії долучилася віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики України – міністр культури України та комісарка Українського павільйону на 61-й Венеційській бієнале Тетяна Бережна. Під час заходу також відбувся показ документального фільму «ВПО» про евакуацію скульптури «Оригамі Олень» з прифронтового Покровська.

У Брюсселі віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики України – міністр культури України Тетяна Бережна провела низку зустрічей із представниками Європейської Комісії, Європарламенту та Королівського двору Бельгії, присвячених підтримці українських митців, культурних ініціатив та відновленню культурної спадщини. Зокрема, переговори відбулися з Єврокомісаром з питань справедливості між поколіннями, молоді, культури та спорту Гленном

Мікаллефом, Головою Комітету з питань культури та освіти Європарламенту Нелою Ріль, а також радником Королівського двору Бельгії Ксав'є Лепуавром.

Заступниця міністра культури України з питань європейської інтеграції Наталія Мовшович взяла участь у десятому засіданні Підкомітету з питань юстиції, свободи та безпеки Комітету асоціації між Україною та ЄС. Вона представила позицію Міністерства культури України в межах порядку денного «Свобода вираження поглядів та свобода медіа» та поінформувала європейських партнерів про ключові кроки України щодо зміцнення свободи слова та незалежності медіа в умовах воєнного стану.

Українські проекти вже успішно отримують підтримку Міжнародного фонду культурного розмаїття. Так, у 2025 році серед переможців було відібрано український проект «PlayFrame: Boosting Animation & Gamedev in Ukraine» (ГО LINOLEUM), який отримав фінансування у повному обсязі – 99 438 доларів США – серед 881 заявки з усього світу. Проект спрямовано на розвиток секторів анімації, геймдеву та VFX/CGI в Україні. Проекти – переможці шістнадцятого конкурсу Міжнародного фонду культурного розмаїття було затверджено під час 19-ї сесії Міжурядового комітету з охорони й заохочення розмаїття форм культурного самовираження, що відбулася у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі 17–20 лютого.

Французьке місто Гренобль у регіоні Овернь-Рона-Альпи 5 лютого уклало декларацію про співпрацю з Чернівцями. Декларацію підписали мер Гренобля Ерік Піолль, заступник мера Чернівців Євген Маховнік та радник-посланник Посольства України у Франції Костянтин Аблазов. Тоді ж у Греноблі було відкрито площу Лесі Українки, яка стане місцем для зустрічей українців та культурних подій. Окрім цього, у Греноблі відбулося відкриття Сезону української культури «Розквіт України», організованого асоціацією Ukraine-Grenoble-Isère у партнерстві з містом. Так, до кінця березня у Міжнародному домі Гренобля та на інших локаціях проходили мистецькі заходи, дискусії, кінопокази та виставки. Серед них – фотовиставка Юрія Білака, роботи з витинанки Дар'ї Альошкіної, дискусії з письменником Андрієм Курковим, а також виставка малюнків учнів лицею Argouges у техніці самчиківського розпису та інші події.

Міністри, відповідальні за культуру та закордонні справи, з 22 країн підписали спільну заяву, де закликали організаторів 61-ї Міжнародної виставки мистецтв Венеційська бієнале переглянути участь російської федерації. Ініціатива, започаткована міністеркою культури Латвійської Республіки Агнесе Лаце, об'єднала міністрів із Австрії, Бельгії, Болгарії, Хорватії, Данії, Естонії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Греції, Ірландії, Латвії, Литви, Люксембургу, Нідерландів, Норвегії, Польщі, Португалії, Румунії, Іспанії, Швеції та України протягом лише кількох днів. Спільну заяву адресовано П'єтранджело Буттафуоко, Президенту Венеційської бієнале, та Раді директорів Бієнале, а також надіслано для інформації міністру культури Італії Алессандро Джулі.

Культурна дипломатія

Перша леді України Олена Зеленська під час візиту до Сполучених Штатів Америки представила два проекти культурної дипломатії. Зокрема у Публічній бібліотеці Далласу (Техас) вона взяла участь у відкритті української книжкової полиці. Загалом цей проєкт реалізується вже в 72 країнах і штабквартирі міжнародної організації ЮНЕСКО та налічує понад 390 полицок. А у даллаському Музеї Голокосту та прав людини долучилася до відкриття україномовного аудіогіда. Такі аудіогіди вже є в 118 пам'ятках 59 країн.

Перебуваючи з візитом у Литві, перша леді України Олена Зеленська зустрілася з представниками литовських університетів: Університету Вітовта Великого, Університету Міколаса Ромеріса, Клайпедського університету, Вільнюського університету імені Гедиміна. Заклади приєдналися до Глобальної коаліції українських студій – ініціативи з вивчення України й україністики в навчальних закладах світу.

Французьке місто Мец (регіон Гранд-Ест) доєдналося до переліку найбільших міст країни (Парижа, Марселя, Лілля, Ліона та ін.), що приймали заходи в межах загальнонаціонального Сезону України у Франції. Програму «Невідкрита Україна – дослідження України, розуміння майбутньої Європи» було презентовано у Центрі Помпиду-Мец, що є філією паризького Центру. Упродовж лютого в місті відбувалися виставки, літературні вечори, тиждень українського кіно, Start-Up Challenge, виступав Ukrainian International Ballet та оркестр Чернівецької обласної філармонії.

Частиною мистецької програми Сезону України у Франції «Вояж в Україну» стала виставка «Скарби українських музеїв», яка запрацювала у центрі Парижа (Франція) на площі перед Hôtel de ville de Paris. Співорганізатором стала мерія Парижа Ville de Paris. Парижани та гості французької столиці мали нагоду ознайомитися з репродукціями шедеврів з колекцій провідних українських музеїв: Національного художнього музею України та Національного музею Тараса Шевченка, Національного музею імені Андрея Шептицького, музеїв образотворчих мистецтв Харкова, Одеси та Дніпра, а також Закарпатського обласного художнього музею імені Йосипа Бокшая. Експозиція зосереджена на XIX–XX століттях – періоді інтенсивного культурного розвитку, формування модерної української ідентичності.

Посольство України в Об'єднаних Арабських Еміратах оголосило про запуск ініціативи «Місяць України». Програма об'єднує культурні, освітні, гуманітарні та ділові заходи, присвячені Україні. Марафон заходів відкрила культурна ініціатива «Книжкова Оаза», організована Посольством і Консульством України в Дубаї у партнерстві з Українською жіночою ініціативою в ОАЕ.

До четвертих роковин повномасштабного вторгнення росії в Україну

24 лютого у Страсбурзі, у залі Palais des Fêtes, відбувся благодійний концерт «Світло крізь темряву» Національного ансамблю солістів України «Київська Камерата» під орудою Кері-Лінн Вілсон. Концерт організувало Постійне представництво України при Раді Європи разом з Асоціацією Support Action Ukraine (SAU). Захід підтримали Благодійний фонд Козицького, Благодійний

фонд «МХП — Громаді», місто Страсбург та Amicale du Conseil de l'Europe (Амікаль Ради Європи).

Асоціація «Сприяння розвитку кінематографа в Україні – Дивись Українське!» спільно з Міністерством закордонних справ України та за підтримки European Union in Ukraine провела масштабний міжнародний кіномарафон. Проект охопив 20 країн світу з метою зміцнення міжнародної підтримки та популяризації українських цінностей через мову кіно. Зокрема у Бельгії, Нідерландах та Данії глядачі побачили реставровану стрічку «Тіні забутих предків» С. Параджанова. Британські міста Ньюкасл і Ліверпуль приймали фільм «Ти – космос», а документальний проект «Культура vs війна» побачили у США, Фінляндії та Німеччині. Стрічка «Паляниця» (за підтримки EU in Ukraine) демонструвалася в Італії, Словаччині, Естонії та Чехії.

Художній фільм «Буча» режисера Станіслава Тіунова, заснований на реальних подіях, став доступним від 24 лютого для мільйонів глядачів у США, Канаді та Великій Британії. Стрічка вийшла на міжнародних стримінгових платформах – Apple TV, Amazon, Google Play та Fandango.

У центрі Берліна, на базі Berlin Story Bunker, відбулося відкриття Українського музею, присвяченого російсько-українській війні. Це ініціатива власників приватного музею Berlin Story Bunker Енно Ленце та Віланда Гібеля. Підтримку в справі пошуку експонатів надав Національний військово-історичний музей України.

У штаб-квартирі НАТО в Брюсселі пройшла презентація мистецької інсталяції «Воля», створеної з обстріляних літер колишнього знака «Я люблю Любимівку» в селі Любимівка на Херсонщині. Автор інсталяції – український художник Олексій Сай.

В галереї City Assembly House у Дубліні (Ірландія) відбулася прем'єра документально-театральних читань Diary of War – реальних щоденників українців про війну, які вперше прозвучали у виконанні відомих ірландських акторів. Сценарій складено з семи історій, записаних українською культурною активісткою Д. Коломієць у межах її документального подкасту Diary of War.

Виставку українського фотографа Олександра Гяделова було представлено у Парижі – на огорожі будівлі Міністерства Європи і закордонних справ Франції завдяки Французькому Інституту та Посольству Франції в Україні.

У Празі за організації Посольства України в Чехії відбувся культурно-гастрономічний захід, під час якого було представлено український борщ як елемент нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Презентацію українського борщу провів шеф-кухар, ресторатор і популяризатор української кухні Євген Клопотенко.

Фестивалі

За кордоном

У міських театрах Праги (Чехія) з 24 лютого до 24 березня відбувався фестиваль «Місяць України». Цього разу він був зосереджений на мистецькому житті Харкова – міста, що живе, творить і залишається потужним культурним центром за декілька десятків кілометрів від лінії фронту. Церемонія відкриття

включала вернісаж виставки «Екосистема України: Харків», що презентував твори українських митців – Костянтина Зоркіна, Павла Макова та Владислава Краснощока; публічну дискусію «Як війна змінює національну та культурну ідентичність?». У рамках заходу відбулося 6 вистав, які привезли театральні колективи з України, Німеччини та Грузії. Зокрема, відбулась світова прем'єра п'єси Наталки Зарицької «Перетинаючи кордони» – спільного проєкту Київського театру ветеранів та Празьких муніципальних театрів; Крім того, було організовано дебати «Queer Ukraine» та композиційний вечір про Крим. Цьогорічний захід проходив під патронатом президента Чеської Республіки Петра Павла та посла України в Чеській Республіці Василя Зварича.

Дні культури В Україні

20-21 лютого у Луцьку тривали Дні литовської культури з нагоди 35-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Литовською Республікою. З цієї нагоди у Луцьку відбулася низка заходів. Цикл подій розпочала презентація виставки фотографа та експозиційного дизайнера Національного художнього музею Литви Вадима Шамкова «Мій музей» у Художньому музеї. Опісля відбулась презентація альбому живопису Мікалоюса Константінаса Чюрльоніса та показ фільму «На хмарному кораблі». На продовження циклу заходів до Днів литовської культури 21 лютого у Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Тараса Шевченка було розгорнуто виставку Стасіса Ейдрігевічюса «Життя як театр».

Інформаційна безпека В Україні

Президент Володимир Зеленський відзначив державними нагородами іноземних журналістів, лідерів, урядовців, волонтерів, меценатів і громадських активістів за «вагомий особистий внесок у зміцнення міждержавного співробітництва, підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, плідну гуманітарну і благодійну діяльність». Про це свідчить відповідний указ №134/2026. Зокрема, орденом «За заслуги» III ступеня нагороджено польського репортера, журналіста, кінорежисера Міхала Пшедлацького, засновника видання «Krytyka Polityczna», директора Інституту перспективних досліджень у Варшаві Славоміра Сераковського, журналіста, редактора япономовної версії новин агенції «Укрінформ» Такаші Хірано, австралійського журналіста, письменника, координатора австралійської мережі з підтримки України SUN Australia Пітера Шмігеля та бразильського режисера, продюсера, співзасновника Кіновиробничої компанії «GP7 Сінема» Гуго Пашка. Орденом княгині Ольги III ступеня також було відзначено Дар'ю Руссу – журналістку телеканалу «Moldova 1», голову Асоціації української культури та мистецтва в Молдові «Пташка». Нагородами також відзначено іноземних лідерів. Серед них, зокрема, прем'єр-міністр Естонії Крістен Міхал, федеральний міністр закордонних справ Німеччини Йоганн Вадефуль, Висока представниця Європейського Союзу з питань зовніш-

ньої та безпекової політики Кая Каллас і прем'єр-міністерка Ісландії Кріструн Фростадоуттір.

Закордонне українство

За кордоном

Понад 30 колективів з різних регіонів Румунії та України об'єднав ХХХІІІ Міжнародний фестиваль колядок, зимових звичаїв та обрядів українців. Захід, що пройшов 11 січня в місті Сігету-Мармаціей, організувала Марамуреська філія Союзу українців Румунії (СУР) до 35-річчя заснування СУР.

Українська громада у Словенії провела у Люблянці урочистий вечір, присвячений 155-річчю від дня народження Лесі Українки. Організаторами заходу виступили товариство українців у Словенії «Разом» та товариство «Любляна–Київ».

Заступник директора з розвитку комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка» Любомир Більо під час робочого візиту до Канади підписав Меморандум про співпрацю з Українським музеєм Канади у Саскатуні.

Музика

В Україні

Органісти Міхал Шостак із Польщі та П'єр Оффре із Франції доєдналися до ХХІІІ Фестивалю «Органний собор – 2026» та зіграли у Залі камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії: Міхал Шостак дав концерт «Пасакалія Свободи: діалог з Україною» 29 січня, а органіст, музикознавець та радник Посольства Франції в Україні П'єр Оффре вперше виступив у межах фестивалю 8 лютого з концертною програмою, що включала музику Йоганна Себастьяна Баха.

16 лютого в Колонній залі Національної філармонії України пройшов концерт за участі Оркестру Капели Лятошинського під керівництвом литовського диригента Александраса Шимеліса. Подію відвідали представники дипломатичного корпусу, уряду та литовських і українських культурних спільнот. З вітальних словом до присутніх звернулась віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики – міністр культури України Тетяна Бережна.

Круглий стіл «Культурна дипломатія під час війни: промоція в Європі опери Бортнянського “Креонт”» зібрав 13 січня в Києві, в Укрінформі, учасників прем'єри твору, а також державних та громадських діячів з України, Австрії, Франції, Великої Британії та Польщі. Проект, ініційований артистом ЮНЕСКО в ім'я миру, диригентом Національної опери України Германом Макаренком, отримав патронат ЮНЕСКО – як на сценічну постановку, так і загалом на його реалізацію, а також патронат від Europa Nostra, організації, яка займається популяризацією і захистом культурної спадщини Європи.

За кордоном

Незалежний проєкт Open Opera Ukraine офіційно приєднався до REMA – EEMN (European Early Music Network) – однієї з провідних європейських мереж

у сфері старовинної музики, що об'єднує ансамблі, фестивалі, театри та освітні ініціативи з усієї Європи. Членство в REMA – EEMN є міжнародним визнанням роботи команди Open Opera Ukraine. Для українських музикантів це також відкриває нові можливості для міжнародної співпраці, професійного обміну та мобільності.

У межах святкового концерту «Усе тече – між Влтавою та прекрасним блакитним Дунаєм» Фрайбурзький філармонічний оркестр (Німеччина) представив твори з Антології української симфонічної мініатюри. За диригентським пультом був Артем Лонгінов, український диригент, перший капелмейстер і заступник головного музичного диригента Theater Freiburg. Партнерами проекту стали Український інститут та Kommunales Kino Freiburg.

В Овальній залі Національної бібліотеки Франції Рішельє у Парижі відбувся сольний концерт українського скрипаля-віртуоза Богдана Луца.

Театр В Україні

Театр Divadlo-D Аско з м. Кошице (Словаччина) став гостем III Міжнародного фестивалю актуальної драматургії «Драма сьогодення» в Ужгороді, де представив монодраму «Рома з ковдри або Вхід у більшість» Франтішека Балоба, який водночас є її головним героєм. За рішенням журі Ф. Балоба було відзначено у номінації «Краща чоловіча роль».

За кордоном

З 20 по 22 лютого у німецькому місті Гамбург тривав Фестиваль українського театру, у програмі якого було представлено п'ять вистав, створених незалежними митцями, які сьогодні працюють на межі двох країн. Учасники – LUFT – Lübecker Ukrainisches Freies Theater (Любек); ДІЙ-театр (Харків); Театроманія 2.0 (колектив із Маріуполя, що нині базується у Ганновері). Усі вистави виконувалися українською мовою з німецькими субтитрами.

У Лондоні, в театрі «Аркола», відбулася прем'єра театрального проєкту Ukraine Unbroken («Незламна Україна»). Це цикл з п'яти коротких вистав про війну росії проти України. Автором та куратором постановки став британський режисер політичного театру Ніколас Кент. Покази пройшли з 27 лютого до 28 березня. У проєкті звучала жива музика української бандуристки Марії Петровської. Кожна історія висвітлює окремий епізод війни. Відкрила цикл історія про події Революції Гідності 2014 року – «Завжди» Джонатана Маєрсона. Авторка однієї з п'єс – «Три товариші» – українська режисерка, письменниця і драматургиня Наталка Ворожбит. Також у програмі – «П'ятиденна війна» Девіда Едгара; «Жахливі речі» Девіда Грейга та «Захоплений» Кет Госкович.

15 січня у Відні на сцені Volkstheater Wien відбулася прем'єра міжнародної театральної постановки «UKRAINOMANIA – Ревю одного життя» – спільного проєкту Volkstheater Wien (Відень) та Національного драматичного театру імені Марії Заньковецької у Львові. Вистава, заснована на житті й текстах австрійського письменника Йозефа Рота, поєднує історичні та сучасні мотиви, осмислюючи питання ідентичності, війни та пам'яті.

Колектив Дніпровського академічного театру опери та балету провів масштабний гастрольний тур Великою Британією. Впродовж двох місяців артисти виходили 40 разів на сцену у різних містах країни. Британській публіці повезли класичні опери «Мадам Баттерфляй» Дж. Пуччіні та «Кармен» Жоржа Бізе.

У Лодзі (Польща) в Театрі імені Стефана Ярача відбулася прем'єра вистави Павела Лисака «Інтернат» за мотивами однойменного роману С. Жадана.

Візуальні мистецтва

В Україні

19 лютого в Закарпатському обласному краєзнавчому музеї ім. Т. Легоцького стартувала виставка графічних робіт польського художника і графіка Блажея Остоя-Льніського.

Напередодні 176-ї річниці від дня народження румунського поета Міхая Емінеску та Національного дня культури Румунії на території Ужгородського національного університету відбулося відкриття погруддя румунського поета. Пам'ятник встановлено за підтримки румунських меценатів, Ужгородського національного університету і ГО «Центр румунської культури та цивілізації «Тиса». У церемонії відкриття з румунської сторони взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол Румунії в Україні Александру Віктор Мікула, голова повітової ради Марамурешу Габріель-Валер Зетея, префект Марамуреського повіту Флоріан Валеріу Сележану та ін.

В Угорщині встановлено перший пам'ятник українській поетесі Лесі Українці з нагоди 155-річчя від дня її народження. Пам'ятник відкрито 25 лютого в місті Годмезевашаргей та було встановлено у межах співпраці між Федором Шандором послом України в Угорщині і мером міста Петером Маркі-Заєм.

За кордоном

Українська художниця Марія Різак увійшла до числа переможців 60-ї Болонської виставки ілюстраторів, яка традиційно проводиться в межах Болонського ярмарку дитячої книги в Італії. Художниця здобула перемогу з роботою «Зображення 1». Крім Марії Різак, до фіналу виставки пройшли ще сім українців: Юлія Гвілім, Грася Олійко, Поліна Дорошенко, Олег Грищенко, Романа Романишин, Анна Сарвіра і Влада Сошкіна.

Українська художниця та ілюстраторка Маргарита Вінклер здобула перемогу на 67-му щорічному міжнародному конкурсі ілюстрацій Annual Illustration Competition, який проводить американське видання Communication Arts – один із провідних конкурсів у сфері візуальних комунікацій. Перемогу їй приніс цикл ілюстрацій до книги Homebound („Повернення додому„), яка розповідає про війну в Україні.

Українське мистецтво можна було побачити серед робіт, представлених на 2-й Мальтійській бієнале – 2026. Мета бієнале, що була започаткована у 2024-му, – формування нових ідей та наративів для Середземноморського регіону як хабу культур, що опинилися в боротьбі з колоніальним спадком. Проєкт від України – «Кулі квітів» художниці М. Куликовської.

Українська художниця Жанна Кадирова представила свою відеоінсталяцію *The Forest* («Ліс»), яка досліджує екологічну катастрофу на Каховському водосховищі, на музично-візуальному фестивалі *STM Festival* у Берліні (Німеччина). Виставка «Відлуння бурі» (*Echoes of Tumult*), у межах якої експонувався проєкт, працювала 23 січня до 22 березня. Проєкт поєднує відео, фотографії та архівні матеріали.

Упродовж 7–29 січня у галереї «Західна тераса Братиславського граду» (м. Братислава, Словаччина) працювала виставка живопису «Енергія добра» українського художника, директора Українського інституту в Празі (Чехія) Ростислава Прокопюка. Її реалізовано в партнерстві з Фондацією Пилипа Орлика, як проєкт-подяку за багаторічну підтримку України Словаччиною та країнами ЄС під час війни.

Групову виставку українських митців, які сьогодні живуть і працюють в Ізраїлі «Це (не) моя війна» було відкрито 15 січня місті Бат-Ям, у галереї імені Стефані Коен. Свої роботи на ній представили понад 15 авторів, серед яких Олександр Горенштейн, Поліна Веллер, Тетяга Гущина, Надін Осовик та інші. Експозиція є спільним проєктом *Israeli Friends of Ukraine*, мистецької платформи для українських митців «202» та Посольства України в Державі Ізраїль.

13 січня в незалежному просторі *KOLO Community Space* у Парижі відбулося відкриття інсталяції *DAKH* (ДАХ): *Vernacular Hardcore*. Проєкт раніше було представлено в українському павільйоні в межах Венеційської бієнале з архітектури. Інсталяція *DAKH* звертається до образу даху як базового елемента архітектури – укриття від негоди та простору повсякденного життя.

Скульптор із Полтавщини Олексій Пода представив Україну на 34-му Міжнародному конкурсі льодових скульптур, який відбувся на гірськолижному курорті Валлуар у Французьких Альпах. У змаганні, в якому взяли участь 20 митців з різних країн світу, він посів 2-ге місце.

Лондонська галерея *Nguyen Wahed* представляла з 6 лютого до 3 березня відеоінсталяцію *Repeat After Me II* українського колективу «Відкрита група». Авторами є Юрій Білей, Павло Ковач і Антон Варга. Кураторка – Марта Чиж. Виставку підтримали Польський культурний інститут у Лондоні та Інститут Адама Міцкевича за підтримки Міністерства культури і національної спадщини Республіки Польща.

Робота майстра деревориту із Шептицького Ярослава Гладкого «Гертруда-Христина Потоцька» стала частиною масштабного виставкового проєкту «Україна в надії II / Ukraine in Hope II» у празькій *Galerie Lapidarium* (Чехія).

6 лютого в галереї *Art Front* у Токіо відбулося відкриття третьої частини виставкового проєкту «Дивлячись у розриви». Проєкт було започатковано влітку 2024 року у *Voloshyn gallery* в Києві, а у 2025 році його другу частину було відкрито в галереї «Артсвіт» та Центрі сучасної культури в Дніпрі. Куратор проєкту – художник Нікіта Кадан. Художники: Богдан Сокур, Антон Саєнко, Марта Сирко, Ігор Македон, Михайло Палінчак, Дана Кавеліна, Владислав Плісецький, Олег Перковський, Ілля Тодуркін, Павло Ковач.

24 лютого в Норвезькому національному музеї фотографії *Preus Museum* було відкрито виставку української фотографії «Home: Perspectives», що

об'єднує різні покоління українських фотографів. Серед учасників: Л. Достлева й А. Достлев, Е. Зіятдін, В. Мілосердов, П. Полікарпова та ін. Куратори проекту – В. Бавикіна та М. Горбацький – реалізували виставку у співпраці з Полом Хенріке Екерном (Preus Museum).

В Європейському університеті Віадрина у м. Франкфурт-на-Одері (Німеччина) у лютому-березні відбулась виставка фотографій «Війна руйнує пам'ятки». Її кураторка – Рената Ганинець. Виставка об'єднала 22 роботи 11 авторів, що демонструють руйнування культурних об'єктів у семи областях – Чернігівській, Дніпропетровській, Донецькій, Харківській, Київській, Одеській, Житомирській. Роботи подано в рамках спеціальної категорії «Війна руйнує пам'ятки» української частини міжнародного фотоконкурсу культурних пам'яток «Wiki Loves Monuments».

У Торонто, в межах фестивалю дизайну DesignTO 2026, було представлено незалежний мистецький проєкт Paper Light («Паперове світло»), авторкою якого є художниця Анастасія Белогривцева. Інсталяція складається з 12 масштабних витинанок, об'єднаних у єдину серію.

Кіно

За кордоном

Українські фільми, створені у різні часи, було представлено на 76-му Берлінському кінофестивалі. 16 лютого у межах конкурсної програми Panorama Dokumente відбулася світова прем'єра документального фільму Аліси Коваленко і Марисі Нікітюк «Сліди», створеного у копродукції України з Польщею. Він здобув Приз глядацьких симпатій Panorama (Panorama Audience Award). В іншій програмі Берлінського кінофестивалю, Berlinale Classics, було показано український німий фільм 1934 року «Кришталевий палац» режисера та актора Григорія Гричера-Черіковера. Проєкт цифрової реставрації цієї стрічки ініціював Амхерстський коледж у Німеччині, куди потрапила копія фільму, а реалізувала компанія Fixafilm у Варшаві. Ще одна програма Берлінського кінофестивалю, Retrospective, представила українсько-американський фільм «Розпад» (Desou) Михайла Белікова, знятий на Кіностудії імені Олександра Довженка в останні роки існування СРСР. Показ було приурочено до 40-ї річниці Чорнобильської катастрофи. Знятий в офіційній копродукції зі Сполученими Штатами, «Розпад» продюсувався Пітером О. Алмондом. А 15 лютого в межах European Film Market (EFM) відбувся захід «Україна на екрані: кінополітика, презентація проєктів та можливості копродукції». В обговоренні взяли участь Наталія Мовшович, заступниця міністра культури України з питань європейської інтеграції, Андрій Осіпов, голова Державного агентства України з питань кіно, Андрій Халпахчі, генеральний директор Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість», Ірина Кипоренко, керівниця напряму кіно Українського інституту. Гостями заходу стали українські та міжнародні представники кіноіндустрії. Серед почесних гостей заходу був присутній український кінорежисер Мстислав Чернов. У межах секції Work in Progress продюсери та режисери представили 5 ігрових і документальних проєктів, відібраних через відкритий

конкурс, який організував Український інститут у співпраці з Державним агентством України з питань кіно.

Українські кінострічки здобули ряд перемог на міжнародних кінофестивалях за кордоном. Так, «Королеви радості» Ольги Гібелінди отримали нагороду як найкращий повнометражний документальний фільм у секції «Права людини» на міжнародному ЛГБТК+ кінофестивалі Cinhomo (проходив з 18 по 25 березня у Кастилії-і-Леоні (Іспанія)), а «Сліди» режисерок А. Коваленко й М. Нікітюк (копродукція України та Польщі) – головну відзнаку Grand Jury Documentary Competition на кінофестивалі Movies That Matter у Гаазі (Нідерланди). Українська стрічка «ХуZ» режисерки Єви Базів зібрала головні призи на міжнародному фестивалі Five Continents International Film Festival у Венесуелі. Єва Базів перемогла в номінації «Найкраща жінка-режисер короткометражного фільму». Перемогу в номінації «Найкраща акторка» журі присудило народній артистці України Т. Міхіній. Також журі відзначило стрічку спеціальними згадками (honorable mention) за якість сценарію та звукового дизайну.

Документальний фільм «2000 метрів до Андріївки» режисера Мстислава Чернова переміг у номінації «Найкращий сценарій до документального фільму» премії Гільдії сценаристів Америки (WGA) та у номінації «За видатні режисерські досягнення в документальному кіно» Премії Гільдії режисерів США. Крім цього, М. Чернов та його колега, фотограф Алекс Бабенко, отримали нагороду від Американського товариства кінематографістів (ASC) в категорії «Документальний фільм». М. Чернов та Алекс Бабенко стали також лауреатами премії Джорджа Полка для журналістів за фільм «2000 метрів до Андріївки». Також М. Чернов здобув Премію імені Пола Селвіна 2026 року від Гільдії сценаристів Америки. Ця премія присуджується члену, чий сценарій найкраще втілює дух конституційних і громадянських прав та свобод.

Український режисер Антоніо Лукіч отримав золото європейської премії Impact Awards Europe 2025 за короткометражний фільм «Найлегший пасажир в історії», створений до 15-річчя сервісу Uklon у співпраці з агенцією Postmen.

На Роттердамському міжнародному кінофестивалі (IFFR 2026), що проходив з 29 січня до 8 лютого у Нідерландах, відбулася світова прем'єра фільму української режисерки Марини Ер Горбач «Ротація», знятої у рамках програми The Displacement Film Fund від дворазової лауреатки премії «Оскар» акторки Кейт Бланшетт. А у межах програми кіно, створеної жінками «The Future is Now», відбулася репрем'єра стоп-моушн стрічки «Гра» (1985) Ірини Гурвич. Покази пройшли у межах добірки «Кіно 3» 30 січня і 2 лютого.

У січні Французька синематека вперше показала велику ретроспективу одного з найвизначніших кіномитців ХХ століття – Олександра Довженка в межах Сезону України у Франції «Вояж в Україну» за підтримки Довженко-Центру, за ініціативи Українського інституту та його представництва у Франції – Institut ukrainien en France. Програма ретроспективи включала покази знакових фільмів («Земля», «Арсенал» і «Звенигора»), лекції, дискусії та кіно-концерти з живим музичним супроводом.

28 січня на найбільшому кінофестивалі Скандинавії Göteborg Film Festival відбулася світова прем'єра масштабного артпроєкту «Ейфорія» Джуліана Ро-

зефельдта. Частина сцен для фільму знімали в Києві незадовго до початку повномасштабного вторгнення. Знімання в Україні організувала команда Family Production.

Анімаційна стрічка «Я померла в Ірпені» української режисерки Анастасії Фалілеєвої отримала номінацію на здобуття національної словацької кінопремії «Сонце в тенетах» (Slno v sieti) у категорії «Найкращий анімаційний фільм».

Український фільм «Війна очима тварин» продюсера Олега Кохана отримав дистрибуцію в Північній Америці. Права на прокат придбала компанія Omnibus Entertainment. Кіноальманах «Війна очима тварин» складається із семи новел. Над кожною з них працювали різні режисери.

Українську науково-фантастичну комедію «Ти – космос» Павла Острікова додано до бібліотеки Letterboxd Video Store (Нова Зеландія).

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

У Києві, в у Національному музеї історії України у Другій світовій війні, відбулася конференція мережі ОБМІН «Стійка культура. Культурна стійкість», яка об'єднала понад 150 українських музеїв та міжнародних експертів із Польщі, Німеччини, Швеції та Литви. Конференцію було організовано за підтримки урядів України, Польщі та Німеччини. Програма конференції зосереджувалася на таких стратегічних напрямках: культура як політичний чинник; поєднання ідентичності та національної безпеки; спадщина у перетворенні; управління фізичними та психологічними наслідками війни; неочікуване лідерство: інноваційне управління музеями у кризові часи; двосторонній шлях: переосмислення міжнародного співробітництва для довгострокового ефекту.

27 лютого було підписано Меморандум про співробітництво між Міністерством культури України, ЮНЕСКО та Національним заповідником «Києво-Печерська лавра», спрямований на збереження Церкви Всіх Святих над Економічною брамою. Ця унікальна пам'ятка входить до об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра». Документ передбачає надання допомоги від ЮНЕСКО на підготовку до реставрації пам'ятки та подальші роботи.

У Національному заповіднику «Софія Київська» розпочали підготовчі роботи для обстеження та подальшої реставрації настінного живопису в північній частині трансепта Софійського собору. Фінансову підтримку проєкту надало ЮНЕСКО, яка виділила 29 тис. дол. Майбутні роботи стануть першим етапом масштабного проєкту з реставрації та консервації монументального живопису, що охоплює кілька історичних періодів – від XI до XIX століття.

ЮНЕСКО розпочало технічну оцінку Одеської астрономічної обсерваторії та Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», які постраждали внаслідок російських обстрілів. Про це керівниця Офісу ЮНЕСКО в Україні К'яра Децці Бардескі повідомила під час зустрічі із заступницею міністра закордонних справ України, головою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО Мар'яною Бецою. За підсумками зустрічі сторони домовилися посилити координацію між Секретаріатом Національної комісії України у справах

ЮНЕСКО та Офісом ЮНЕСКО в Україні з метою подальшого подолання наслідків війни та забезпечення ефективної участі України у роботі Виконавчої ради ЮНЕСКО.

У Національному музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків відбулася урочиста презентація освітнього простору «Читальня Ханенків», реалізованого за підтримки Посольства Франції в Україні та Французького інституту в Україні. Новий простір презентує близько 1500 видань – каталоги виставок, книжки про митців і мистецькі школи, а також дослідницькі та критичні публікації із сучасної історії й теорії мистецтва. У читальні представлено сучасні видання культурних інституцій Франції, Німеччини, Нідерландів, Польщі, Литви та України.

Низку українських інституцій та музеїв обрано до програми пробного членства 2026 року мережі Network of European Museum Organisations (NEMO). Серед них – Національний музей історії України; Асоціація українських музеїв (Київ); Національний музей декоративного мистецтва (Київ); Кам'янець-Подільський державний історичний музей-заповідник (Кам'янець-Подільський); Музей сучасного мистецтва Корсаків (Луцьк). Це рішення відкриває для них нові можливості для професійної співпраці з європейською музейною спільнотою, участі в спільних ініціативах та розширення міжнародних партнерств.

Міністерство культури України у співпраці з компанією Google провело онлайн-навчання для працівників українських музеїв, присвячене використанню платформи Google Arts & Culture. У межах навчання представники Google поділилися міжнародним досвідом співпраці з культурними інституціями, представили приклади успішних цифрових проєктів, а також розповіли про спільний з Міністерством культури України проєкт «Україна поруч».

З нагоди Дня Незалежності Литви 16 лютого у палаці князів Любомирських Дубенського замку експонувалася одноденна виставка, яка підкреслювала багаторічну співпрацю між Державним історико-культурним заповідником м. Дубна та Тракайським історичним музеєм у Литві.

Оголошено початок третьої хвилі програми «Спадщина. Простір для роботи» – ініціативи Програми «Партнерство за сильну Україну» (PFRU), що фінансується урядами Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції. Проєкт спрямовано на підтримку команд, які працюють із культурною та природною спадщиною в громадах, що постраждали від війни. Програму реалізує консорціум п'яти культурних інституцій – Мистецький Арсенал, Харківський літературний музей, Одеський національний художній музей, фонд «ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив» та Центр сучасної культури у Дніпрі (DCCC).

До Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту ЮНЕСКО у партнерстві з Державною архівною службою України за підтримки Європейського Союзу організувало і провело 27 січня в Києві у стінах Мистецького арсеналу міжнародну конференцію «Пам'ять як стійкість: збереження єврейської документальної спадщини в Україні». Центральними темами дискусій стали цифровізація фон-

дів, доступ до документальної спадщини, міжнародне партнерство та розвиток державної політики пам'яті в умовах війни.

За кордоном

У штаб-квартирі ООН відбувся захід «Українська писанка – нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО», організований Постійним представництвом України при ЮНЕСКО. Експерти та дипломати зібралися, щоб обговорити значення українського писанкарства, яке нещодавно отримало статус нематеріальної спадщини людства.

У Варшавському університеті 28 березня Львівську національну галерею мистецтв імені Бориса Возницького було нагороджено відзнакою імені видатного науковця Александра Гейштора. Премію присуджено за багаторічну співпрацю з музеями Польщі, Литви та інших країн Центральної Європи, а також за зусилля у збереженні спільної культурної спадщини.

Харківський літературний музей відкрив виставку «Антитекст: цензура і репресії в Радянському Союзі» в німецькому місті Тюбінген. Основою виставки стали архівні матеріали. Показ тривав з 3 лютого до 24 лютого.

Маневицький краєзнавчий музей, став дійсним членом Міжнародного конгресу морських музеїв (International Congress of Maritime Museums (ICMM)), який об'єднує фахівців з 36 країн світу.

Секретаріат Програми «Дні європейської спадщини» оголосив п'ять робіт, відібраних на європейському рівні в межах ініціативи Young European Heritage Makers 2025 (вікова категорія 11–17 років). Серед переможців – команда з України. Учасниці представляють Стрийський ліцей імені Героя України Андрія Корчака. Ментор проєкту – Ірина Теницька. Роботу українців під назвою «Плетіння долі: давня українська традиція, яку варто побачити» присвячено символіці української весільної традиції.

Література В Україні

Український інститут книги (УІК) оприлюднив підсумки програми підтримки перекладів української літератури Translate Ukraine за 2025 рік. Результатом програми стали 75 нових перекладів. У межах програми переклади охопили 28 країн: Болгарію, Бразилію, Велику Британію, Грецію, Грузію, Єгипет, Ізраїль, Індію, Іспанію, Італію, Латвію, Литву, Ліван, Молдову, Німеччину, Північну Македонію, Польщу, Румунію, Сербію, Словаччину, США, Угорщину, Фінляндію, Францію, Хорватію, Чехію, Швецію. Найбільше перекладів вишло польською (7) й іспанською (6) мовами, також чимало книг переклали латиською (5), македонською (5), словацькою (5), італійською (4), литовською (4), угорською (4) та французькою (4) мовами.

За кордоном

Українські видавці презентували книжки про сучасну Україну, війну та відбудову на Лондонському книжковому ярмарку, який проходив з 10 до 12 березня в експоцентрі Olympia під мотто «Визначаючи майбутнє творчого контенту». Участь України у цій події організував Український інститут книги за

підтримки Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України, Посольства України у Великій Британії, Британської ради та ініціативи SUPRR. Відкривала національний стенд заступниця міністра культури України Богдана Лаюк. Тут Український інститут книги представив каталоги прав. Свою продукцію показали також 12 видавництв і одна літературна агенція: Artbooks; Creative publishing; Creative Women Publishing; Freimut Books; Ukrainian Fashion Publishing; Vivat; Видавничий дім «ОРЛАНДО»; «Видавництво Старого Лева»; «Видавництво Ukraïner»; «Навчальна книга – Богдан»; «Ранок»; Саміт-Книга; літературна агенція OVO. Українські видавці показали також художню літературу, дитячі книжки й нон-фікшн. На ярмарку вони провели зустрічі з міжнародними партнерами, обговорили продаж і придбання прав та інші шляхи співпраці.

На 55-му книжковому ярмарку в Брюсселі Україна цьогогоріч була присутня без власного національного стенда, а як частина колективного стенда Мережі європейських інститутів культури EUNIC кількома книгами. Центральною українською подією ярмарку стала дискусія за участі ветерана і письменника Павла Матюші.

На Лейпцизькому книжковому ярмарку у Німеччині, що відбувся 19–22 березня, Україну було представлено національним стендом, організованим Українським інститутом книги – він супроводжувався гаслом «Filling In» («Доповнення»). Свої видання на стенді презентували 7 видавництв: «Моя книжкова полиця»; «Час майстрів»; «Видавництво Старого Лева»; «Час Змін Інформ»; «Білка»; видавничий дім журналу «Пам'ятки України»; німецько-український журнал Gel[:b]lau. Власну добірку книжкових видань також представив «Мистецький арсенал». На стенді України можна було придбати переклади української літератури німецькою та англійською мовами. У межах програми відбулося 30 подій – презентації книжок і дискусії. З літературним перформансом «Echoes» («Відлуння») виступили поетка, парамедикиня добровольчого медичного батальйону «Госпітальєри» О. Герасим'юк і поет, військовий П. Матюша.

Українська поезія прозвучала на Jaipur Literature Festival 2026. У межах фестивалю поетка Юлія Мусаковська взяла участь у поетичній сесії та панельній дискусії, представивши сучасну українську літературу міжнародній аудиторії.

Публічна дискусія, присвячена Тарасу Шевченку, відбулася в Колкаті (Індія) у межах 49-го Міжнародного книжкового ярмарку. Під час події було презентовано бенгальський переклад вибраних творів, пов'язаних із Тарасом Шевченком, який здійснила докторка Мрідула Гхош. Видання опублікувало Jadavpur University Press у 2025 році. За програмою заходу український письменник Любко Дереш розповів про життєвий шлях Шевченка.

Вікторія Амеліна посмертно отримала премію Moore Prize for Human Rights Writing 2025, якою відзначають нонфікшн на теми прав людини. Лауреатку оголосила міжнародна фундація Крістофера Мура (заснована канадським письменником та есеїстом Крістофером Г. Муром). книжка української авторки – «Looking at Women Looking at War: A War and Justice Diary» (вийшла у 2025 році у видавництві William Collins). Передмову до неї написала канадська письменниця Маргарет Етвуд.

Роман Вікторії Амеліної «Дім для Дома» (Dom's Dream Kingdom) отримав грант PEN Translates – однієї з ключових британських програм підтримки перекладної літератури, яку реалізує English PEN. Переклад роману з української здійснила Домінік Гоффман, а англomовне видання готує HarperCollins Publishers.

Український письменник, волонтер і військовий Андрій Любка став лауреатом спільної нагороди Форуму співпраці і діалогу Польща – Литва та Форуму імені Єжи Гедройця у Вільнюсі. Вручення нагороди відбулось у королівському замку у Варшаві.

Культурний простір Латвії, Італії та Польщі поповнився українськими творами. Латвійське видавництво Aminogi презентувало переклад роботи Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо та його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію». Італійське видавництво Bompiani випустило у світ дебютний роман Ярини Груші під назвою L'Album Blu («Синій альбом»). А у Польщі відбувся реліз першого тому масштабного чотиритомника *Utwory wybrane. Poezje i roematy. Tom I*, присвяченого творчості Миколи Хвильового. Крім того, у французькому видавництві Noir sur blanc вийшла друком книжка поезій, вибраних листів і щоденників Василя Стуса (переклад з української здійснив Жорж Ніва). Французьке видавництво Gallimard видало друком книжку «Життя на межі: Україна, культура та війна» Володимира Єрмоленка та Тетяни Огаркової (пер. з української Луїза Анрі); литовське видавництво Laras – книгу «Потяг прибуває за розкладом. Історії людей і залізниці» Марічки Паплаускайте (пер. Вітас Декшніс); незалежне французьке видавництво Gallimard – «Життя на межі» Володимира Єрмоленка і Тетяни Огаркової (пер. Луїза Анрі).

18 українських видавців, академічних редакторів і науковців стали учасниками програми навчання University press publishing for Ukraine від Оксфордського університету. Програма, яка триватиме протягом 19–23 січня 2026 року, має на меті допомогти здобути знання та навички для підвищення якості та стійкості українських наукових видань, а також їхньої інтеграції на світовий ринок.

Бібліотечна справа В Україні

25-28 лютого у Славську Львівської області відбулася XIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: майбутнє твориться сьогодні». Організаторами заходу виступили ВГО Українська бібліотечна асоціація спільно з Goethe-Institut в Україні та Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого. Конференція відбулася у змішаному форматі, що дозволило об'єднати широку професійну аудиторію та забезпечити міжнародну присутність. Серед іноземних учасників були представники Фінляндії, Швеції, Польщі, Литви та Німеччини.

За кордоном

Австрійська національна бібліотека поповнила свої фонди більш ніж сотнею примірників української літератури у межах проєкту «Українська книжкова полицка». Книги передало Ukraine Office Austria, що працює при Федеральному міністерстві європейських і закордонних справ Австрії. У церемонії передачі книжок взяв участь Надзвичайний і Повноважний посол України в Австрії Василь Химинець. У міській бібліотеці Мюнхена Münchner Stadtbibliothek im HP8 (Німеччина) в рамках реалізації проєкту «Українська книжкова полицка» відбулось урочисте відкриття стендів української літератури. Захід пройшов за участі Генерального консула України Юрія Никитюка. Українські книжкові полицки також було відкрито у філії №9 Міської публічної бібліотеки Кельц Свентокшиського воєводства у Польщі відкрили та у бібліотеці імені Чорба Дьозо в угорському місті Печ. В Ірландії українська книжкова полицка з'явилася в бібліотеці міста Голвей.

Благодійність

За кордоном

Kyiv Art Sessions 2026 було відкрито серією благодійних концертів у Великій Британії та Франції. З 23 по 27 березня у Лондоні, Руані, Парижі та Ренні прозвучали твори сучасних українських композиторів у виконанні камерного хору «Київ». Відкриття Сезону у Лондоні відбулося концертом «Молитва за Україну», що пройшов у St John the Baptist Church за підтримки Посольства України у Великій Британії. Концерт мав благодійний характер: усі зібрані кошти буде передано українському фонду «Голоси дітей». Після Лондона Kyiv Art Sessions уперше вирушив до Франції. Наступні концерти проходили 25 і 26 березня в Руані (Cathédrale Notre-Dame de Rouen) і в Ренні (у Cathédrale Saint-Pierre de Rennes) в межах Сезону України у Франції «Вояж в Україну» у партнерстві з Французьким та Українським інститутами. Виступи мали благодійний характер: зібрані кошти буде спрямовано до фонду «Українські вогнеборці» на закупівлю пожежних броньованих евакуаційних машин.

Команда Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка завершила міжнародне турне з виставою «Конотопська відьма». Під час туру команді вдалося зібрати 4,7 мільйона гривень на потреби Сил оборони України. Тур охопив 8 країн у Європі, а загалом виставу побачили близько 11 тисяч глядачів. «Конотопську відьму» було представлено на престижних європейських майданчиках, серед яких: Hackney Empire у Лондоні; Театр Арнольда Шифмана у Варшаві; Wiener Stadthalle у Відні; Coliseum у Барселоні.

Український рок-гурт «Океан Ельзи» спільно з благодійним фондом «Відкриті очі» зібрав 1,8 млн гривень на підтримку Сил оборони України. Кошти вдалося акумулювати під час заходу в Лімасолі (Кіпр). Зібрана сума стала рекордною для їхнього благодійного туру #HelpForUkraine. Гроші вдалося залучити в межах проєкту Life Waves завдяки проведенню концерту та благодійному показу фільму.

У нідерландському культурному центрі De Regentes відбувся спеціальний показ українського фільму режисерки Олесі Моргунець-Ісаєнко. Захід мав на

меті не лише познайомити міжнародну аудиторію з українською культурою, а й зібрати кошти для допомоги постраждалим від російської агресії.

Циркове мистецтво

За кордоном

Українські артисти виграли дві золоті та одну бронзову медалі на 16-му Будапештському міжнародному цирковому фестивалі. Цьогорічний захід проходив під темою «Цирк – локомотив сценічного мистецтва». Найвищі нагороди фестивалю вибороли Михайло Чепкий та Катерина Корнієва. Бронзову нагороду фестивалю отримав дует Duo Satellite у складі Ангеліни Прохорової та Романа Кронжки.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 23. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12